

Tijding

Editie 2 - 2025

NELLEKE REBEL-KRUIJMER OVER MISSIE:

'Wat legt God me op het hart?'

GZB EN IZB VINDEN LOCATIE VOOR HUIS VAN ZENDING

'We zien uit naar wat deze plek ons gaat brengen.'

ONDERNEMER AUKE TE LOO:

'Wie je bent, dat draag je uit.'

Klein en goed

izb

Genoten van
deze Tijding?
Geef hem door!

Door de knieën

Wat mij telkens treft in het evangelie, is Jezus' oog voor het kleine. Zijn zorg en liefde voor verloren levens, mensen die niet in tel zijn, nauwelijks worden opgemerkt. De gelijkenis van de verloren penning maakt dit treffend duidelijk. Jezus vertelt in Lucas 15 drie keer een verhaal over verloren zijn. Het begint met een schaap en het eindigt met een zoon. Tussendoor gaat het over een penning die zoek is. Nu is een muntje nog wel wat anders dan een schaap, laat staan een kind van je. Daarmee lijkt het verhaal ook wat overdreven, want wie doet dat, zo intensief een muntje zoeken?!

Het wordt in ieder geval wel heel duidelijk dat de penning voor de vrouw een grote waarde vertegenwoordigt. Zij vindt de penning belangrijk. Ze heeft er nog negen over, maar ze kan er kennelijk niet één missen. Daarom is ze uiteindelijk ook zo blij als ze de penning vindt en laat ze iedereen delen in die blijdschap.

De vrouw uit deze gelijkenis kun je als een beeld van Jezus zien. In Jezus heeft God zijn hart vol liefde opengelegd. De vrouw ontsteekt een licht. Dat is wat er gebeurt als Jezus komt: er wordt een licht ontstoken dat schijnt in een donkere wereld. Daarna begint Hij te vegen. Het stof dwarrelt alle kanten op. Alles komt in beweging, om die ene te vinden. Hij zoekt heel goed, heel nauwkeurig. Hij is als de vrouw die niet moe wordt om te zoeken naar haar verloren penning. Hij bukt, gaat door de knieën, maakt zich klein om het verlorene op te rapen uit het stof.

Dominee Kaj Munk zei in een preek over dit gedeelte:

‘Jezus Christus is de Heer over alle dingen. Hij bestuurt de loop van de zon, maar Hij volgt ook de beweging van elk stofje op de kleinste van zijn werelden. De ziel die zich van Hem losrukt, die zonder idealen leeft, of die leeft uit idealen die dwars tegen Hem in gaan – zij is Hem een bron van zorg en leed. En wanneer zo’n ziel de weg naar Hem terugvindt, dan verheugt Hij zich, en het lofgezag van alle engelen samen kan Hem niet méér verblijden.’

Ik hoop dat dit nummer je opnieuw stimuleert om mee te zoeken naar wat verloren is. Er kan niemand gemist worden.

Marco Batenburg, directeur-bestuurder IZB

Missionaire kansen liggen dicht bij huis

THEMA-ARTIKEL 'KLEIN EN GOED'

Een hobby of sport delen, samen eten. Missionair in actie komen kan al op kleine schaal. Maar hoe maak je daarin de goede keuzes? Nelleke Rebel-Kruijmer, coördinator bij IZB-Impact, deelt ervaringen die bij pioniersplekken zijn opgedaan.

Als ik het verzoek van de redactie van 'Tijding' krijg om een artikel te schrijven over missionaire initiatieven die 'klein en goed' zijn, moet ik daar even over nadenken. Bijna alle pioniersprojecten die wij als IZB-Impact begeleiden zijn wel goed, maar niet per se klein. Veel plekken hebben (parttime) een pionier in dienst, en dan heb je automatisch te maken met hogere begrotingen en een projectmatige manier van werken. Maar ook teams die zonder betaalde werker pionieren, runnen vaak een behoorlijk programma aan activiteiten. Toch betekent het feit dat we vooral grotere projecten in ons IZB-netwerk hebben niet dat klein niet goed zou zijn, of dat groot automatisch beter is. En het wordt al helemaal een probleem als de indruk ontstaat dat het kleine niet kan bestaan omdat het grote vooral meetelt. En er is het gevaar dat té grote verhalen niet inspireren, maar intimideren omdat ze de reactie oproepen: 'Dat lukt bij ons toch nooit' of 'Daar ben ik het type niet voor'. Dat geconcludeerd hebbende, ga ik nog wat verder graven naar gerichte activiteiten die behapbaar zijn en anderen kunnen inspireren om ook missionair in beweging te komen.

Wat is goed?

Maar eerst een stap terug. Wat verbindt goede missionaire initiatieven, of ze nu groot of klein zijn? Eenzelfde patroon is keer op keer zichtbaar. Bewogen door Gods liefde ervaar je een groeiend verlangen om het Goede Nieuws te delen met mensen die daar niet (meer) bekend mee zijn, en tot zegen te zijn van de omgeving.

Biddend en zoekend wordt onderzocht wat passende manieren zijn om in verbinding te komen met die ander. Uit activiteiten die volgen – sporten, moestuinieren, kinderclub aan huis – ontstaan oprechte relaties waarin ruimte is om leven en geloof te delen.

Missionair in actie komen kan in het klein – met burens, vriendjes van je kinderen die komen spelen, teamgenoten van de voetbalclub – en ook in het groot: die volkswijk waar geen kerk

is, de afgehaakte twintigers en dertigers van de kerk, de asielzoekers waar een deel van het dorp heel negatief over is. Luisteren speelt altijd een rol in de zoektocht naar een antwoord op de vraag hoe missionair-zijn eruit kan zien. Wat legt God me op het hart? Voor wie zijn mijn ogen opengestaan? Welke nood valt me op? Wat kunnen we doordeweeks met ons kerkgebouw? Wat kan ik persoonlijk geven aan tijd en talenten? Heb ik 'bondgenoten' die mijn verlangen delen om ook iets te gaan doen?

In dit proces van luisteren gebeurt er keer op keer iets moois: de heilige Geest – Geest van de creativiteit – werkt scheppend in mensen en omstandigheden. Er ontstaat ruimte voor nieuwe dingen. Zo geeft God de bereidheid om het hart te openen voor anderen en in beweging te komen. En dát is goed, of het nu in het groot of in het klein is.

Van buurtbos tot bootcamp

Tijd voor wat concrete voorbeelden! Heel vaak ontstaat een mooi idee rondom een bepaalde passie die mensen inzetten om in contact te komen met anderen. Zo organiseert een sportief kerklid van Noorderlicht Charlois elke woensdagavond een uurtje bootcampen voor

gemeenteleden en mensen uit de wijk. Al sportend sluiten mensen vriendschappen. Sommige deelnemers vinden via de bootcamp zelfs hun weg naar de Alpha-cursus of naar de zondagse dienst. In Sebaldeburen in Groningen hebben gemeenteleden met groene vingers een stuk terrein bij de kerk omgewerkt tot moes- en pluktuin. Dorpsgenoten – kerkelijk of niet – helpen de tuin te onderhouden. Juist die gezamenlijke liefde voor tuinieren helpt om diepere relaties op te bouwen.

Een missionair idee kan ook ontstaan door iets kleins om te denken. De Schenkelkerk in Capelle aan den IJssel heeft bijvoorbeeld de 'buurtbos' ingevoerd. Eens per maand wordt de traditionele bloemengroet bezorgd bij iemand uit de wijk. Gemeenteleden kunnen namen aandragen van mensen die ze willen bedanken of bemoedigen. Bijvoorbeeld een buurvrouw die boodschappen deed bij ziekte, of een winkelier die net is neergestreken in de buurt. Een klein gebaar dat zorgt voor vertrouwen en waardering.

Soms ligt een missionaire kans heel dicht bij huis. In Rosmalen is een van de betrokkenen bij

pioniersplek Crux een Bijbelclubje begonnen waar vriendjes en vriendinnetjes van haar eigen kinderen aan meedoen. Gewoon op eigen titel, als moeder. Ook op andere manieren kun je initiatief nemen in je eigen wijkje. Bijvoorbeeld door met burens mee te doen met Nederland Schoon, of door op Oudejaarsdag oliebolletjes te bakken in de schuur, en de buurt uit te nodigen om een oliebol te komen eten.

Zo zijn er nog veel meer verhalen te vertellen. Sommige van deze activiteiten groeien door, andere blijven klein of verdwijnen na verloop van tijd ook weer.

Denken in kansen

Misschien herken jij je in het verlangen om het evangelie te delen, en ben je zoekend wat voor kleins en goeds jij kunt doen. Waar te starten? Begin door je verlangen bij God te brengen: 'Heer, hier ben ik. Wilt U mij laten zien hoe U mij wilt gebruiken met wie ik ben en wat ik kan?'

Probeer vervolgens eens met frisse ogen rond te kijken waar jij initiatief kunt tonen en anderen kunt zegenen. Misschien zijn er

hobby's die je met anderen kunt delen. Niet altijd in je eentje gaan hardlopen, maar eens per week wat mensen vragen om mee te trainen. Buren die ook van creativiteit houden uitnodigen voor een fröbelavondje. Mocht je veel van kunst weten, overweeg dan eens om enkele 'Bijbel en kunst'-avonden te organiseren. Samen lees je een Bijbelverhaal en bestudeer je hoe diverse kunstenaars dit verhaal verbeelden.

Kansen liggen vaak ook in het verlengde van je dagelijks leven door hart en huis open te stellen. De vrienden van je puberzoon bij jou thuis laten gamen en openstaan voor een gesprekje met hen. Een kind laten spelen dat het thuis niet makkelijk heeft. Eten met andere singles of alleenstaanden. Contact zoeken met

die burens die niet zo goed Nederlands spreken. Soms levert het iets op om het bestaande om te denken. Die mooie crèche van de kerk staat doordeweeks leeg. Is het mogelijk om op woensdagochtend een inloop te organiseren voor ouders met peuters? Waarom zou de jeugdvereniging niet een paar keer per seizoen een kampvuur organiseren voor alle jongeren uit het dorp, dus niet alleen de kerkjeugd? En dat gelegenheidskoortje met Kerst kan toch prima worden opengesteld voor mensen uit de wijk?

Wat ook helpt, is je verlangen en ideeën met iemand delen. Om erover te sparren en ervoor te bidden. En misschien werkt jouw visie wel aanstekelijk en sluiten meer mensen zich aan bij jouw initiatief.

“Wat als het lukt...?”

Tot slot

Missionair zijn in het klein is soms misschien wel spannender dan meewerken aan een groot project met plan en begroting en alles erop en eraan. Juist in het kleine voel je je soms kwetsbaarder. Wat kan het onzeker maken om een eerste stap te zetten naar anderen, met de intentie om iets van je leven en daarin hopelijk ook van je geloof te delen. Zitten mensen er wel op te wachten? Kan ik het wel? En misschien wel de spannendste vraag: 'Wat als het lukt...?' Doe het toch maar. Iets proberen is beter dan nooit iets durven. En je zult zien: God gebruikt mensen die zich beschikbaar stellen voor zijn missie, en geeft moed en creativiteit om in beweging te komen.

Drie tips om in beweging te komen

- Omcirkel bij het lezen van 'Tijding' verhalen die inspireren, en die – in het klein – ook in jouw context zouden kunnen werken.
- Deel je verlangen om 'iets' te gaan doen eens met een vriend of kringgenoot. Stel, je zou iets gaan doen, wat vinden zij bij jou passen?
- Oefen het luisteren naar God, jezelf en de omgeving door met regelmaat een rondje door je dorp of buurt te wandelen met een ontvankelijke houding.

Heb jij een missionair idee en vind je het fijn om daar eens over sparren, neem dan contact met ons op via impact@izb.nl.

**GZB EN IZB VINDEN LOCATIE IN
ZEIST VOOR HUIS VAN ZENDING**

**“We zien uit
naar deze plek”**

GZB en IZB hebben een locatie aangekocht voor een gezamenlijk Huis van Zending. Vanaf de zomer van 2026 gaan de missionaire organisaties kantoor houden in de Arendsburg, een historisch gebouw naast de Oude Kerk in Zeist. ‘We zien ernaar uit wat deze plek ons gaat brengen.’

‘Een plek die zending ademt, daar hoop ik op’, vertelt GZB-directeur Martijn van den Boogaart, als we op de stoep staan voor de Oude Kerk Zeist. Op een steenworp afstand ligt de Arendsburg, het gebouw waar de GZB samen met de IZB aan een nieuw hoofdstuk begint. Het Huis van Zending wordt een kantoor en een inspiratieplek voor lokale kerkelijke gemeenten. ‘We willen zending in het binnenland en in het buitenland meer met elkaar verbinden, in die ene beweging van God naar buiten’, vult Marco Batenburg, directeur-bestuurder van de IZB, aan. De beide directeuren zijn blij dat het gelukt is een plek te vinden die voor alle kerkelijke gemeenten in Nederland bereikbaar is.

De aankoop van de Arendsburg is een mijlpaal in een proces dat in 2022 begon met het verlangen naar een plek waar uitwisseling kan zijn tussen de lokale kerken in Nederland en de wereldkerk. ‘Het gesprek met de wereldkerk bemoedigt, inspireert en laat mij nieuwe mogelijkheden zien. Het helpt om zicht te houden op onze missionaire roeping’, aldus Sjaak van den Berg, toenmalig directeur van de IZB.

Duurzaam

Van tevoren was afgesproken op zoek te gaan in een straal van 30 kilometer rond Zeist. GZB en IZB verspreidden onder meer een video met een oproep om mee te denken. De centraal gelegen Arendsburg was één van de locaties die werden aangedragen.

De Arendsburg is in 1872 gebouwd als woonhuis. Van 1948 tot 2004 heeft de GGD er kantoor gehouden. Daarna kwam het in bezit van een ondernemer. Bij de beslissing om juist deze locatie in het centrum van Zeist aan te kopen was duurzaamheid een belangrijke factor, vertelt IZB-directeur Batenburg. ‘Niets is duurzamer dan hergebruik van een bestaand pand. Bovendien heeft de Arendsburg een A+++-energielabel. Het gebouw is in 2008

“
Een plek die zending
ademt, daar hoop ik op.”

verduurzaamd en rolstoelvriendelijk gemaakt. Op andere plekken zouden we veel moeten investeren om dit te bereiken. Dat hoefden we hier niet meer te doen.'

Samenwerking

De gevonden locatie heeft nog een ander voordeel, vertelt Batenburg. 'Toen we deze plek gingen bezichtigen, zagen we dat de Oude Kerk dichtbij stond. In onze visie was dat belangrijk: we wilden graag met een lokale gemeente samenwerken. We hebben daarom van meet af aan contact gehad met de hervormde

wijkgemeente Pniël, die in de Oude Kerk kerkt. We hebben met hen gesproken over de mogelijkheden om gebruik te maken van de kerk en de bijgebouwen. Ook de Protestantse Gemeente Zeist, waar de wijkgemeente Pniël onder valt, is daarbij betrokken.'

Van den Boogaart vult aan: 'We zijn dankbaar voor hun bereidheid om samen te werken. De combinatie van de Arendsburg met de ruimten van de Oude Kerk biedt ons mogelijkheden die we op onze huidige locaties niet hebben. Zo krijgen we ruimte om gemeenteleden gastvrij

te ontvangen en iets te laten proeven van de bevologenheid van missionaire werkers in Nederland en in het buitenland.'

Gebed

Het is de bedoeling dat het nieuwe gebouw ook een plek van gebed en gastvrijheid wordt. 'Het krijgt een kapel waar we dagelijks met elkaar het gebed voor de wereld en Nederland gaande houden', vertelt Batenburg. 'Daar kunnen wellicht ook mensen uit Zeist bij aanhaken. Achter het gebouw zijn nu veel parkeerplaatsen. Die ruimte gaan we omvormen tot een tuin die misschien ook breder toegankelijk is voor bijvoorbeeld een kopje koffie. We zien uit naar wat deze plek ons gaat brengen.'

Omgeving

Wie een rondje loopt rond het nieuwe gebouw valt op dat deze plek op zichzelf al een sprekende locatie is als het gaat om zending. 'Zeist is een plek met een missionaire geschiedenis', zegt Van den Boogaart. Anno 2025 zijn daar verschillende sporen van te zien. Op een steenworp afstand

is de Evangelische Broedergemeente gevestigd. De Hernhutters waren in de 17e eeuw een belangrijke missionaire beweging in Nederland. En vlak achter de Oude Kerk staat het Soephuis. Dit kleine gebouwtje was in de 19e eeuw een plek waar soep werd uitgedeeld, een vorm van diaconaal werk van de plaatselijke hervormde gemeente.

Eigenheid behouden

De beide organisaties hopen dat het Huis van Zending eerste helft 2026 klaar is om betrokken te worden. Hoewel GZB en IZB een kantoor-gebouw gaan delen, ligt er geen fusie in het verschiet. Van den Boogaart: 'We blijven afzonderlijke organisaties, met een eigen logo en een eigen gezicht, op een plek waar we nauw samenwerken om zending in Nederland en wereldwijd een stap verder te helpen. Er wordt dagelijks met elkaar gewerkt, maar we blijven twee verschillende organisaties met elk een eigen focus.'

De aarde zit boordevol hemel

Ik houd van mooie woorden en omring me er graag mee. Ik schrijf ze op de muren van mijn huis, als richtingwijzers naar God. Nu woon ik tijdelijk elders, maar tot voor kort keek ik elke morgen naar deze woorden op mijn slaapkamermuur:

*De aarde zit boordevol hemel
en elke struik, hoe gewoon ook,
staat in lichterlaaie van God.
Maar enkel hij die het ziet
doet zijn schoenen uit.
De rest zit er omheen
en plukt bramen.*

Dit gedicht van Elizabeth Barrett Browning (1806–1861) nodigt uit om met verwondering naar de wereld te kijken. Om méér van God te zien in het alledaagse. Soms lijkt het alsof de hemel gesloten blijft. Alsof Gods stem nauwelijks doordringt op aarde. Alsof er in je leven meer afbreekt dan opbloeit. Toch zeggen we: 'De aarde zit boordevol hemel.' Er is nog zoveel goedheid en genade van God om ons heen.

Een tweede blik

Om die goedheid en genade op te merken, moet je wel anders leren kijken naar deze wereld. Niet voorbijgaan aan het schijnbaar gewone waarin God zich openbaart. Ook Mozes had een tweede blik nodig om te zien dat God sprak vanuit de brandende struik. Juist door stil te staan bij het gewone, wordt het heilige zichtbaar. Maar vaak loop ik, net als de mensen in het gedicht, gedachteloos langs struiken die in lichterlaaie staan. Ook als gelovige heb ik de neiging om meer bezig te zijn met 'bramen plukken' voor mezelf dan met 'mijn schoenen uittrekken' voor God. We reduceren deze wereld tot een platte werkelijkheid en zijn gericht op overleven, consumeren en produceren. Daardoor missen we veel van Gods aanwezigheid in ons leven – niet omdat Hij afwezig is, maar omdat wij te oppervlakkig waarnemen.

Vensters naar God

Juist van christenen op andere – vaak complexe – plekken in deze wereld heb ik geleerd om gevoeliger te zijn voor Gods goedheid en genade. In vluchtelingenkampen, in sloppenwijken, in situaties van onrecht daagden ze me uit om anders te kijken. Ze laten zich vaak minder snel uit het veld slaan of terneerdrukken door al het lelijke in deze wereld. In het kleine, in het alledaagse en zelfs in het gebrokene zien ze eerder vensters naar God. 'God is good, all the time', zegt een Afrikaanse broeder of zuster. En de rest antwoordt: 'And all the time, God is good!'

Zo'n andere blik op Gods aanwezigheid vond ik ook in een boek dat nu op mijn nachtkastje ligt.

Sarah Clarkson schrijft in 'Een mooier verhaal' over haar jarenlange strijd met een ingrijpende dwangstoornis. Juist in haar worsteling met terugkerende duistere gedachten leerde ze Gods schoonheid toe te laten. 'In een wolkenlucht, een oud lied, de top van een berg, de aanraking van een vriend; schoonheid bereidde me een feestmaal te midden van mijn verdriet.' God openbaart zichzelf dus niet alleen in het alledaagse, in het kleine, maar ook in het lijden. Dat lijden waar wij vaak beducht voor zijn, kan een opening worden naar een diepere ontmoeting met Gods goedheid.

Hartstochtelijk verlangen

Mensen die hart hebben voor zending houden geen afstand tot deze wereld – ook niet tot het lijden daarin. Zij dragen een hartstochtelijk verlangen met zich mee: dat deze aarde vervuld raakt van de goedheid van God.

Daarom oefen ik me dagelijks in het anders kijken. In het opmerken van het heilige in het gewone. Het vraagt aandacht, ontvankelijkheid en volharding om niet ongevoelig te worden voor de aanwezigheid van God. Ook in het missionaire werk begint alles daar: bij die tweede blik.

Laten we elkaar helpen om die blik scherp te houden. Om stil te staan bij struiken die in lichterlaaie staan. Om niet achteloos bramen te plukken, maar deze aarde als heilige grond van God te blijven zien. Wie zelf oog heeft en houdt voor Gods goedheid en genade, heeft dan ook veel om door te geven. Want als het gewone telt, dan telt ook het gewone van ons leven. Onze woorden, onze tijd, onze aandacht – juist daarin kan iets van Gods goedheid zichtbaar worden. De aarde zit boordevol hemel. Schrijf het op de muren van je hart!

Diane Palm, teamleider innovatie GZB

INTERVIEW MET
KEES VAN EKRIS

‘Elke gelovige brengt iets mee van het licht van Christus’

Kees van Ekris neemt na negen jaar afscheid van IZB-Areopagus, om scriba te worden van de Protestantse Kerk. Schrijvend aan zijn boek ‘De magie van het geloof’ ontdekte hij dat missie vaak een kwestie is van kleine, persoonlijke momenten. ‘Sommige mensen laten een blijvende herinnering in iemands innerlijk leven achter.’

In de huiskamer van Kees van Ekris dringen vogelgeluiden binnen. Er staat een tuindeur open. Een rijzige kastanjeboom verspreidt een koninklijke schaduw. Achter de ramen schemeren rozenstruiken. Hier op de Wittenberg is de natuur een feeëriek gegeven, je kunt je voorstellen dat hier een boek geboren wordt met als titel ‘De magie van het geloof. Theologie over bezieling en betovering’. Maar betovering is in de wereld van Van Ekris geen onverdeeld positieve term, blijkt al snel in het gesprek waarin hij terugblijkt op zijn jaar als Theoloog des Vaderlands, en het boek over die periode.

Bij de aanvaarding van het ambt van scriba, tijdens de onlangs gehouden Generale Synode, hield je een rede over ‘moed’. Waarom is dat zo’n belangrijk thema?

‘Bij ‘moed’ denk ik vooral aan de brieven van Paulus aan Timoteüs. Daarin schrijft hij dat we geen geest van bangheid of lafhartigheid hebben gekregen. Dan denk je dat hij zal zeggen: maar van moed. Maar Paulus zet tegenover de angst de begrippen liefde, kracht en wijsheid. Hij herinnert Timoteüs aan het geloof van zijn grootmoeder. Dat is een mooie invulling van moed die organisch uit de bronnen van het leven voortvloeit. Het gaat niet om heldhaftigheid, er hoeft niets opgepompt te worden. Je kunt putten uit wat er gist en groeit in je leven. Ik denk bij moed ook aan periodes dat ik er te weinig van had. Toen ik gemeentepredikant was, denk ik nu, had ik op sommige momenten meer lef moeten hebben. Misschien kan ik daarvan leren? Hoe mooi is het als je dichter op die intuïtie zit, op die geloofsdw in je leven: nu jij! Er zijn zo vaak ‘moed-dempende factoren’, zoals zelfbehoud, om dingen maar niet te zeggen. Paulus zegt hier niet: pantser je. Hij zegt: herinner je het geloof van je grootmoeder, de kracht en wijsheid die daarin schuilden.’

Rode draad in je nieuwe boek ‘De magie van het geloof’ zijn ervaringen waarin geloof een rol speelt, in het leven van een leraar en FC-Utrechtsupporter, een bankier, een muzikant. Wat heeft je verrast in die ontmoetingen?

‘In die gesprekken was ik als het ware te gast in het innerlijk leven van mensen. Het is een voorrecht als mensen je toestaan om over de drempel te komen in hun binnenkamer. Wat mij verraste en ook vrolijk maakte is dat er veel geestelijk leven is te ontdekken. Als iemand je rondleidt in zijn of haar woede, passies, verdriet, voel je dat er veel gaande is in een mens. Sommige mensen laten een blijvende herinnering in iemands innerlijk leven achter, merkte ik in de gesprekken – een moeder, een meester op school – omdat ze de prudentie hadden om door te vragen naar wat er leeft. Die oude

stemmen blijven aanwezig in je innerlijk. Wat dat betreft kan één betekenisvol gesprek van grote waarde zijn. Daar ben ik opnieuw van doordrongen geraakt.'

Welke rol speelden die gelovigen in hun omgeving precies? Op welke manier hielpen ze de ander te groeien?

'Missie heeft, denk ik, niet zo zeer te maken met het droppen van een geloofswaarheid, maar met communiceren dat het leven van de ander ertoe doet. Als mensen die bekend staan als gelovigen aandacht en liefde uitstralen, en een goed woord verspreiden, kunnen dat verwijzingen naar Christus worden. Dat gaf mij ook een scherpere blik op missie. Het zijn mooie vragen: Ben ik zo'n stem in het leven van mijn kind? In opvoeding, in vriendschap, onder collega's? Voor je het weet ben je alleen die opa die kritisch is op gamen of die haastige vader. Dat is ook een vraag naar de kwaliteit van het eigen geestelijk leven. Heb ik die liefde, die vreugde en aandacht beschikbaar? Vormt Christus mij en neem ik daar de tijd voor? Als je leeft vanuit Christus, mag je verwachten dat de Geest werkt, ergens iets laat oplichten, je iets laat zien. Elke gelovige brengt iets mee van het licht van Christus. Dat verheldert iets in het leven van je gesprekspartner, iets wat niet zichtbaar is als dingen niet door dat licht van Christus beschenen worden. Daar kun je woorden aan geven. En dat, zo is mijn ervaring, doet mensen goed.'

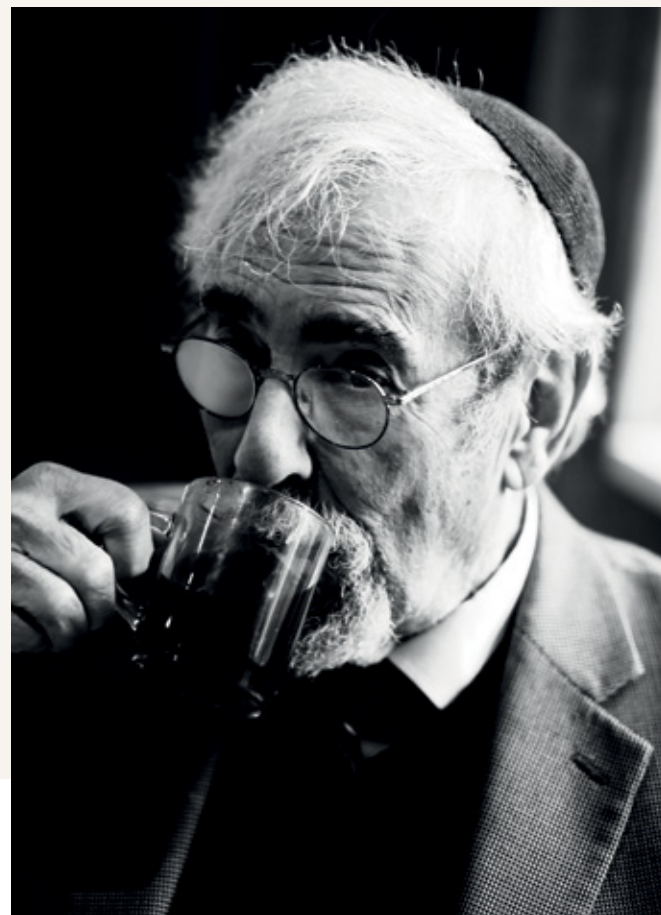
Je boek biedt een blik op de huidige tijd, via het venster van persoonlijke verhalen. Er staan ook gespreksvragen in. Wat kunnen kerken praktisch met je boek, in de geloofstoerusting?

'Je zou er een oefening bij kunnen bedenken. Ga eens zitten, en schrijf eens een klein portret van iemand uit de eigen omgeving. Wat vind je

interessant aan wat diegene bezighoudt? Wat verbindt jullie? Welke muziek zou je willen luisteren die hij of zij mooi vindt? Wat denk je in geestelijke zin als je aan hem of haar denkt? Daar kun je een spiritueel journaal van maken. Misschien heeft dat een positief effect op jullie verhouding. De portretten die ik gemaakt heb, zijn voorbeelden van zo'n geestelijk portret van een ander. Voor je het weet ga je voor iemand bidden en groeit je genegenheid.'

In het hoofdstuk 'De magie van kennis' schrijf je over je ontmoeting met rabbijn Tzvi Marx. Op welke manier zijn zijn inzichten over de vrijheid van God actueel voor ons?

'Het mythische aspect dat ik opzoek in het boek volgt voor een deel de opvattingen van literatoren zoals Tolkien en Lewis, die het belang benadrukken van een bevlogen, artistieke manier van spreken over Christus. Maar in de cultuurgeschiedenis is ook altijd gezegd dat mythe ook binding betekent, dat het je in de greep kan krijgen. Eros kan een mythische kracht zijn die je in bezit neemt. Hetzelfde geldt voor de mammon of Fortuna, de godin van het geluk. Het Bijbelse Israël heeft altijd de mythe afgewezen. Abraham werd weggeroepen uit de wereld van de macht, de mythe. Rabbijn Tzvi Marx bevestigde dat beeld, dat in de oude wereld waartoe het jodendom

“
Jezus ontkracht de machten met eenvoudige vragen.”

zich verhielde, de goden onderworpen waren aan bindingen. Maar de God van Israël is vrij. De liedboekdichter Willem Barnard bevestigt die lijn in zijn liederen. Mythen bevestigen je in je bestaan, je kunt al snel zonder God als je je aan de mythe geeft. Maar juist dat is de behaaglijke atmosfeer waaruit het evangelie ons wegroept. We moeten dus niet meedoen aan de sacralisering van onze cultuur zoals nu in de politiek gebeurt of in de techniek of de sport. Wij zijn vrij. We zijn daardoor beschikbaar. Wij luisteren naar een andere stem. Barnard waakte over die distantie. Ik zie die vrijheid zelf ook erg in vrolijkheid en liefde, juist in een grimmige tijd. De vrucht van de vrijheid van Christus is niet anarchisme, maar lichtvoetigheid.'

Het boek sluit af met een beschouwing over het Marcusevangelie. Op welke manier biedt dat Evangelie een blauwdruk om je in deze tijd tot mythen te verhouden?

'In het Marcusevangelie zie je gebeuren hoe mensen in de ban zijn van machten. Rond Jezus cirkelen mensen die op een of andere manier bespookt zijn, zoals de bezetene van Gadara. Het is alsof Jezus zulke mensen als een magneet aantrekt. Of misschien maakt Hij de machten zichtbaar? Jezus ontkracht ze op een prachtige manier. Met macht, maar ook met eenvoudige vragen. Hoelang ben je al ziek? Wie ben jij?

Hoe kan ik je helpen? Hij is zich bewust van de machten en reageert er bijna argeloos lichtvoetig op. Dat hebben we volgens mij ook in onze tijd nodig. We moeten niet schrikken van lawaaiige mensen, maar vragen: waarom schreeuw je zo? Dat heeft alles met ons eigen geestelijk leven te maken. Als je geestelijk vlak bent, kun je de machten niet aan, denk ik. Dan ben je zelf niet bestand tegen de machten, en voor je het weet hebben ze je in hun greep. Daarom zijn gebed, muziek, kerkgang en geloof zo'n cruciale voedingsbron voor missie.'

Groot en goed in Gods ogen

Marcus en Lucas vertellen ons het verhaal over de weduwe die twee muntjes werpt in de offerkist van de tempel. In het gedeelte hiervoor heeft Jezus gewaarschuwd voor de Schriftgeleerden, die graag in dure gewaden rondlopen, op het marktplein goed zichtbaar willen zijn en begroet wensen te worden. Ze zijn uit op hun eigen eer. En ze buiten anderen uit om er zelf beter van te worden. 'Ze verslinden de huizen van de weduwen en zeggen voor de schijn lange gebeden op' (Marc. 12:40).

Jezus gaat tegenover de offerkist van de tempel zitten. Hij kijkt hoe mensen er geld in werpen. Want daar blijkt iets uit. Hoe mensen geld geven aan de tempel, aan God, doet ertoe. En Jezus is erin geïnteresseerd. Het kan Hem wat schelen. Uit de manier waarop we geven blijkt wat, wie of Wie er leeft in ons hart. Veel rijken gooien veel geld in de offerkist. Blijkbaar op zo'n manier dat goed zichtbaar is dat ze een flink bedrag doneren.

En dan komt de weduwe. Bij Marcus en Lucas symboliseert ze de persoon wier houding tegenover God oprecht en goed is. In tegenstelling tot de Schriftgeleerden zoekt zij niet haar eigen eer; evenmin buit ze anderen uit voor eigen gewin. Wat ze wel doet: ze reageert op de vrijgevigheid van God, door zelf vrijgevig te zijn tegenover Hem. Met het kleine dat ze heeft. Ze geeft twee muntjes. Dit hoeft ze niet te doen; voor vrouwen geldt niet de verplichting tempelbelasting te betalen. Afgemeten aan de belasting die geldt voor de mannen, is haar bijdrage trouwens ver onder de maat. Wat deze weduwe doet, doet ze uit vrije wil, uit liefde voor God, vanuit haar hart. In antwoord op de vrijgevigheid van God, is zij ook vrijgevig naar Hem. Het woord dat Marcus gebruikt voor muntjes is leptos. Dit is het kleinste en dunste Romeinse geldstuk. Het muntje met de laagste waarde. Zowel Marcus als Lucas vertellen ons dat de weduwe twee van zulke muntjes geeft. Dit onderstreept haar vrijgevigheid. Gezien haar

situatie was het begrijpelijk als ze niets gegeven had; en als ze wat had willen geven, had ze ook met één muntje kunnen volstaan. Ze geeft er twee. Ze geeft het maximum van wat ze kan geven. Jezus ziet het. En Hij begrijpt wat dit betekent. Voor Hem heeft het waarde. Zo veel waarde. 'Hij riep zijn leerlingen bij zich en zei tegen hen: "Ik verzeker jullie: deze arme weduwe heeft meer in de offerkist gedaan dan alle anderen die er geld in hebben gegooid. Want die hebben gegeven van hun overvloed, maar zij heeft van haar armoede alles gegeven wat ze had, haar hele levensonderhoud."'

De weduwe geeft twee muntjes. In de ogen van mensen, in de ogen van de wereld stelt het weinig voor. In de ogen van God is dit groot. En goed.

De weduwe zal niet verwacht hebben dat Jezus haar gave zou zien. En ze zal al helemaal niet verwacht hebben dat haar daad van liefde in de Bijbel terecht zou komen. Voor haar geldt ook wat Jezus zegt over de vrouw die Hem onverwacht zalft met olie bij de maaltijd in Bethanië: 'Ik verzeker jullie: waar ook ter wereld het goede

nieuws verkondigd wordt, daar zal ter herinnering aan haar verteld worden wat zij heeft gedaan' (Mat. 28:13).

Wat zijn die twee muntjes in jouw kerk? Welke daad in het verborgene of in het openbaar is misschien heel klein in de ogen van mensen? Misschien zo klein dat we het gênant vinden, voor onszelf of voor de ander? Wie geeft deze kleine bijdrage? Deze persoon, die dit ook niet had kunnen doen, en besloot het wel te doen. Uit liefde voor God. Wat een ander er ook van vindt. Heb je je wel eens afgevraagd waarom hij of zij dat doet, welk verhaal erachter zit? Heb je je weleens afgevraagd hoe waardevol en goed dit is in de ogen van God? En wat God ons duidelijk wil maken door deze persoon, en deze gave? Durf eens op zo iemand af te stappen en hem of haar deze vragen te stellen. Misschien zal het antwoord je beschamen. En tegelijk zal het je goed doen en je dichter bij God brengen. Wij danken Hem.

Ds. Barbara Lamain, lid Raad van Toezicht IZB

Kinderbijbel, geloofs-opvoeding en 'heerlijke wegdroomboeken'

Nu ze minder last heeft van gebroken nachten – de kinderen worden groter – leest Anne-Lize van Bochove vaker in bed. Het bevalt haar prima. 'Sinds kort heb ik een e-reader. Ik zet het scherm op z'n allerdonkerst, zodat m'n man er geen last van heeft, en dan kan ik half onder de dekens nog lekker een poosje lezen.'

Ze las al e-books op haar telefoon. 'Maar ik wil niet dat de kinderen denken dat ik de hele tijd op mijn telefoon zit. Veel dingen doe je natuurlijk sowieso al via de telefoon, van boodschappenlijstjes maken tot spullen op Vinted zetten.'

Anne-Lize (30), relatiebeheerder bij de IZB, is moeder van twee dochters: Donna (4) en Lauren (1,5). Niet verwonderlijk dat een belangrijk deel van wat ze leest, te maken heeft met opvoeding en ouderschap. 'Op mijn nachtkastje ligt 'How2talk2kids'. En daarnaast ben ik momenteel bezig in 'Generatie angststoornis' (over de geestelijke schade die smartphone en social media kunnen aanrichten). Over geloofsopvoeding lees ik samen met een groepje vriendinnen, allemaal moeder. Eens in de zes weken komen we bij elkaar. We bespreken bijvoorbeeld iets van Sally Clarkson.'

Schots kasteel

'Voor de leuk' leest ze daarnaast romans. Soms deelt ze tips met de buurvrouw. 'Recent heb ik Tessa Afshar ontdekt, die fictieve personen uit de tijd van de Bijbel opvoert. Verhalen die je al superlang kent, gaan ineens veel meer leven.' Verder kan Anne-Lize genieten van de boeken van Josephine Rombouts, die aanstekelijk schrijft over de jaren dat ze met haar gezin in de

Schotse Hooglanden woonde, en op een kasteel werkte. Ook Reina Crispijn is aan haar besteed. 'Heerlijke wegdroomboeken.'

Op haar verlanglijstje staan onder meer 'De vergeten vrouw' van Kristin Hannah en het nieuwe boek van Gerjanne van Lagen en Christine Stam 'Voor jou zet ik mijn masker af'. Van een heel andere categorie is 'Het hele dorp wist het', van Rinke Verkerk, over een misbruikschandaal. 'Niet per se fijn om te lezen denk ik, maar wel belangrijk, ook omdat het gaat over de rol van omstanders.'

Ze zit diep in de fase van het voorlezen. 'Losse verhalen zijn dan heel geschikt; een of twee voor het slapengaan. En de kinderbijbel natuurlijk. Bepaalde verhalen blijven heel lang favoriet. Zoals Gideon, met die kapotte kruiken. Op alle mogelijke momenten, ook bij de gastouder, klinkt dan: "Klebéngs!" Een tijdje waren ze helemaal into de toren van Babel. Dan hoorden we Donna, terwijl ze zat te spelen of 's avonds vanuit bed, ineens roepen: "Ich verstehe dich nicht!"

Netwerkoctend Voorgangers

Dinsdag
1 juli 2025

Het is zomer. Er ontstaat ademruimte voor ontmoeting en ontspanning.

Ben je predikant, kerkelijk werker, theoloog of lekenprediker? Van harte welkom. We stellen deze ochtend 'Bekeringen' centraal.

Wat valt op aan de recente berichten over bekeringen in de media? Is er een patroon te ontdekken? IZB-medewerker ds. Bas van der Graaf neemt ons mee vanuit zijn rijke en brede ervaring.

Rik Zwalua, pionier bij LUX in Den Haag, deelt welke beweging hij ziet in zijn context. Is er meer openheid en ontvankelijkheid en waarvoor dan? En hoe zit het met millennials?

Dit jaar zijn we te gast in kerkgebouw Kruispunt in Amersfoort-Vathorst.

Aanmelden kan via
www.izb.nl/training-en-toerusting

Omega
voor ouderen

€19,99

NIEUW WERKBOEK!

Ouder worden is iets wat u gaandeweg leert. Maar het is ook een race tegen de klok. Het veronderstelt wijsheid die met de jaren komt. Maar waar kunt u terecht met vragen?

Dit boek geeft handvatten voor gesprekken over praktische en geestelijke zaken waar u bij het ouder worden tegenaan loopt.

Gemaakt in samenwerking met de IZB.

MET THEMA'S ALS

- eenzaamheid
- genieten van je oude dag
- het eeuwig leven
- rouw
- gezond en fit blijven
- geloof
- het testament
- voltooid leven
- ... en nog veel meer

Bestel het werkboek via
izb.nl/omega of via de QR-code

In gesprek over het leven, ouder worden, geloof en de eeuwigheid

ONDERNEMER OVER MISSIE

‘Mijn doel is niet dat mensen zo snel mogelijk hun rijbewijs halen’

Hij heeft zijn eigen rijkschool. Die is klein – hij heeft één personeelslid in dienst – en dat is voorlopig prima. Auke te Loo (32) wil zich vooral onderscheiden door de cursist een zo persoonlijk mogelijke benadering te bieden. Zowel in als buiten de lesauto geeft hij handen en voeten aan zijn geloof.

Ooit had Auke de droom om zijn brood te verdienen in de muziek. Hij ging een heel andere kant op: de zorg. En inmiddels heeft hij dus een rijkschool, Borloo, die uitgaat van het simpele gegeven dat geen twee mensen, en dus ook geen twee kandidaten die rijles hebben, hetzelfde zijn. ‘Daarom proberen wij ons zo goed mogelijk in te leven in de persoon die naast ons achter het stuur zit’, zo formuleert hij het op de website.

Auke te Loo wordt geboren in Haarlem, groeit daar op. ‘Ik heb heftig gepuberd, verkeerde in kringen waar gebloed werd enzovoorts. Dat was normaal, dacht ik toen. Ik werd somber. Na een vechtpartij heb ik een keer letterlijk naar de hemel geschreeuwd. De dag erna ging ik met mijn moeder – mijn ouders zijn gescheiden – naar Texel. Na drie dagen ontmoette ik Mariëlle, een christelijk meisje uit Aalsmeer. Haar gezin en de kerk waar zij toe behoorden waren een warm bad voor mij. Ik heb de Alpha-cursus gevolgd, kwam in een fijne, vertrouwde omgeving waarin ik mezelf kon zijn. Ik werd niet veroordeeld.’

De vrienden keken eerst wel wat vreemd op: wat was er met Auke gebeurd? ‘Voor de meesten was de christelijke wereld best raar, maar één van hen – nog steeds mijn beste vriend – zei: “Het is goed geweest voor jou, volg dit pad, dat is veel beter voor je.” Via mij heeft hij ook Alpha gedaan en nu is ook hij christen. Wat de rest betreft: veel van hen zie ik regelmatig op verjaardagen en zo en over het algemeen zijn ze goed opgedroogd, hebben een gezinnetje.’ Zelf heeft hij ook een gezin: in 2016 trouwde hij met Mariëlle; ze wonen met hun twee kinderen – een dochter van 3 en een zoontje van 1 – in Velserbroek.

Faalangst

Hij ging dus de zorg in. ‘Als helpende/verzorgende. De opleiding heb ik niet helemaal afgemaakt, maar wel genoeg om aan de slag te gaan. Een

aantal jaren heb ik gewerkt op een afdeling die een combi was van psychiatrie en jong dementerenden.’

De zorg was eigenlijk een back-up-plan. Zijn grote passie was de muziek. ‘Toen ik nog thuis woonde, had ik een muziekstudio, ik hielp jongeren een-op-een muziek te maken. Maar dat was een ongeregeld bestaan – de leerlingen bleven soms zomaar een maand weg.’

Auke was op zoek naar werk dat aan twee voorwaarden moest voldoen: ‘Één: jongeren begeleiden bij iets wat ze leuk vinden. Twee: ik wilde iets doen met de psychologische kant, mensen helpen van hun faalangst af te komen.’

Even heeft hij gedacht aan het onderwijs, maar dat was het toch niet. ‘Omdat mijn eigen rijinstructeur de overstap had gemaakt vanuit de zorg, kwam ik op het idee dat ook te doen. Gelukkig kon ik de opleiding in het weekend volgen. Eerst overwoog ik in loondienst te gaan, maar mijn schoonvader, zelf ondernemer, heeft me geadviseerd en geholpen bij het opzetten van mijn eigen rijkschool. En nu is mijn instructeur bij mij in dienst!’

Vertrouwd raken met de auto, ervaringen opdoen achter het stuur, anticiperen op verkeerssituaties – het zijn de standaardonderdelen van rijlessen. Auke te Loo wil zich met zijn rijkschool niet beperken tot feitelijke kennisoverdracht. Hij richt zich, met zijn compagnon, nadrukkelijk op ‘ontwikkeling van basisrust, zelfvertrouwen, concentratie en stresshantering.’ Onnodig te

zeggen dat veilige verkeersdeelname altijd centraal staat, 'maar leerbehoeftes kunnen per cursist verschillen. Het is onze taak die te onderkennen en daar vervolgens maatwerk bij te leveren.'

Therapie

Groot groeien is niet per se het plan. 'Overigens zou dat best kunnen, want de wachtlijsten zijn lang.' Maar Auke wil zich liever blijven onderscheiden in een wereld waar – hij formuleert het vriendelijk, wil collega-rij scholen niet in een kwaad daglicht stellen – 'kwaliteit niet altijd de hoogste prioriteit heeft'.

De meeste klanten komen via-via binnen. Hoe weet hij nou of zijn aanpak succes heeft? 'Mijn doel is niet dat mensen het rijbewijs zo snel mogelijk halen. Al is het natuurlijk fijn om een hoog slagingspercentage te hebben. Zelf kom ik voldaan thuis als ik merk dat ik iemands leven op een bepaalde manier heb kunnen beïnvloeden.'

Vindt hij zichzelf een soort coach? Hij denkt even na. 'Ja, eigenlijk wel. Als iemand heel bang is fouten te maken – of juist daadwerkelijk veel fouten maakt – stip je dat aan. Daar kunnen

zelfs emoties bij komen kijken. En soms moet je mensen leren fouten te maken. Je kunt ze niet alles uit handen nemen.' Eigenlijk geeft hij zijn leerlingen een soort therapie dus. 'Bij sommigen zit het daar wel dicht tegenaan ja. Als iemand heel onzeker is, geef je tips, je wilt natuurlijk wel naar een doel toe werken.' Het gebeurt zelfs wel dat mensen hun levensverhaal vertellen; dat zijn dan vaak de ouderen. 'Niet iedereen voelt die behoefte, je moet een soort klik hebben.'

Weekend

Hoe brengt hij het geloof ter sprake? 'Het eerste kwartier van de les besteed ik aan handoplegging', grapt hij. En vervolgt op serieuze toon: 'Wie je bent, dat draag je uit.'

Muziek kan daarbij een laagdrempelig middel zijn. 'Ik heb weleens worshipmuziek aanstaan. Dat kan dan een gesprek uitlokken. Of je praat over wat je het afgelopen weekend hebt gedaan.' Als het om kerk en geloof gaat, staat de nieuwe generatie daar, zo is zijn ervaring, vaak open in. 'Heel anders dan de generatie van hun ouders, die hun oordeel soms al klaar hebben. Maar veel 17-jarigen hebben geen idee.'

Sommigen hebben Alpha gevolgd. 'Zelf gaf ik vorig jaar een Alpha-cursus binnen onze gemeente. Ik had een leerling die erg geïnteresseerd was in de vraag of er meer was. Toen heb ik hem aangeraden Alpha te doen. Hij heeft ook nog twee vrienden meegenomen.' Auke benadrukt dat je gewoon ook het moment moet benutten. 'Met andere woorden: je kunt het niet plannen. En het moet ook niet onnatuurlijk worden.'

Pas op de plaats

Afgelopen jaar gaf hij samen met Mariëlle leiding aan de jeugd van zijn kerk. En het jaar daarvoor was hij dus actief met het geven van de Alpha-cursus. 'Daarom heb ik besloten: voor het komende seizoen even niks. We zijn allebei heel enthousiast, hebben snel de neiging ergens ja op te zeggen. Maar het is ook wel eens goed om een tijdje pas op de plaats te maken.'

Vorig jaar zijn Auke en Mariëlle naar Lesbos geweest. 'Onze gemeente heeft mensen uitgezonden die daar werkten als zendeling onder de vluchtelingen. Samen met een aantal anderen hebben wij het mogelijk gemaakt dat ze even op retraite konden. We gaven workshops, hebben muziek gemaakt enzovoorts. Een aantal jaar geleden zijn we met jongeren naar een vluchtelingenkamp in Jordanië geweest, dat was ook heel bijzonder. Het ligt op ons hart om

in de toekomst iets in de zending te doen, maar voor nu hebben we daar even een streep door gezet. Soms wil je te veel tegelijk, het is goed om het even te laten rusten. Je gezin is ook belangrijk!

Auke is een dankbaar mens. 'Waar ik ook Gods hand in zie: mijn ouders, die begin ik met de dag meer te waarderen. Als vader en moeder, maar ook als fantastische opa en oma.'

“
Soms moet je
mensen leren fouten
te maken.”

‘In mijn blauwe Dabar-shirt voel ik me vrij om ervoor te gaan’

Lotte van der Poel uit Meerkerk deed drie seizoenen Dabar. Wat maakt het missionaire campingwerk zo bijzonder? ‘Deze zomer sprak ik voor een volle kerk en toen realiseerde ik me dat ik veel heb geleerd van Dabar.’

Hoe ben je bij Dabar betrokken geraakt?

‘Mijn oudere zus deed mee aan Dabar en kwam met enthousiaste verhalen terug. En ik houd ervan om met kinderen om te gaan. Toen ik met een klasgenoot in de trein zat, kwamen we op het idee om ons gezamenlijk op te geven. Het eerste seizoen heb ik op een camping in Katwijk meegedaan en daarna twee jaar in Ouddorp.’

Hoe ziet een dag op de camping eruit?

‘Je maakt zelf een programma, waar de IZB handvatten voor geeft. Wij begonnen afgelopen seizoen meestal om half tien ’s ochtends met de kinderclub. We zongen liedjes, vertelden een Bijbelverhaal of speelden het na, we knutselden met de kinderen of speelden een spel. Daarna gingen we met tieners in gesprek over onderwerpen die aansluiten bij hun leefwereld. Daar weefden we geloofsthema’s doorheen. Er was een middagactiviteit, bijvoorbeeld buikschuiven of levend ganzenbord. Vroeg in de avond deden we een kwartiertje een poppenkastspel. Kinderen vinden het heel leuk om daarnaar te kijken en zelf mee te doen. Daarna speelden we regelmatig nog een avondspel met de tieners, zoals een voetbaltoernooi. Dat sloten we af met een avondsluiting. Er zijn avonden geweest waarop we met tieners nog gingen sterrenkijken op het strand, of samen naar de McDonald’s. Dat waren geen geplande activiteiten, maar dat was wel waardevol.’

Hoe doe je dat, in gesprek gaan met tieners over het geloof?

‘Groepsdruk en vriendschap zijn thema’s die onder tieners leven. Wat vind je belangrijk in vriendschappen? Daarover gingen we met elkaar in gesprek. Wat is vertrouwen? Hoe zou je daar zelf woorden aan kunnen geven? Kunnen wij vriendschap opbouwen met God en Jezus? Of voelt het raar om daar zo over te praten? En als dat kan, wat zoek je dan in het contact met Jezus? Waar zou je met Hem over in gesprek willen gaan? Over dat soort vragen

ging het. In het tweede jaar in Ouddorp zagen we veel dezelfde tieners terug. Daarbij konden we voortbouwen op de band die we al hadden gekregen in het eerste seizoen. Dat zorgde voor mooie gesprekken.'

Als je terugkijkt op de afgelopen seizoenen, welke momenten zijn je dan bijgebleven?

'In Ouddorp deden we onze activiteiten in een deel van een schuur. In het andere deel is een sportschool gevestigd. Ik hoorde op een dag een volwassene die op de camping stond, ons liedje fluiten. Ik wilde wel weten hoe hij daaraan kwam, dus dat vroeg ik hem. Hij zei dat hij ons altijd hoorde zingen met de kinderen als hij 's ochtends in de sportschool was. Voor mij was dat een teken dat Gods werk letterlijk door muren heen gaat. Wat me ook is bijgebleven, is de belangstelling van campinggasten, die vaak heel lief en warm reageren als ze naar ons toe komen om te vragen wat we doen. Dat is erg mooi om mee te maken.'

Wat waren voor jou mooie momenten in het contact met de kinderen?

'In ons eerste jaar hadden we een groep kinderen op de camping in Katwijk die niet met het geloof waren opgegroeid. Maar zij zongen onze liedjes mee en kenden de Bijbelverhalen die we vertelden. Dat kwam doordat er op die

camping elke zomer Dabar was. Ik vond het bijzonder om te merken dat daar zo veel van was blijven hangen.'

Wat heeft het werk op de camping voor jouw eigen geloof betekend?

'In de voorbereidingstijd voor activiteiten leerde ik nieuwe dingen, bijvoorbeeld over hoe je over het geloof vertelt. Ik ben zelf met het geloof opgegroeid, maar hoe vertel ik aan kinderen dat er een God is die hen kent en ziet, als zij daar nog nooit over gehoord hebben? Wat ook veel betekent, is dat er een Dabarcommissie is die achter je staat en een plaatselijke kerk. Ik heb ervaren dat we gedragen werden door het gebed van anderen.'

Waarom zou je het iemand anders aanraden?

'Dabar moet je beleven. Ik heb te weinig woorden om dat gevoel te beschrijven. Dabar past bij je als je liefde voelt voor kinderen en voor God, maar het is ook een kans om te ontdekken wie je zelf bent. Drie jaar geleden durfde ik echt niet voor een groep te staan. Afgelopen zomer sprak ik voor een volle kerk en toen realiseerde ik me dat ik veel heb geleerd van Dabar. In mijn blauwe Dabar-shirt voel ik me vrij om ervoor te gaan. Ik dacht dat ik het lastig zou vinden om met mensen die ik niet kende in gesprek te gaan, maar dat is me alles meegeval-

len. Het is een mooie ervaring om te beseffen dat je niet altijd overal antwoord op hoeft te hebben. En als ik God vraag om me te helpen, dan mag ik daarin groeien. Dabar is voor mij: handen en voeten geven aan je geloof.'

Dabar 2025: nieuwe campings

Henk Boerman, hoofd IZB-Impact, is blij dat er voor deze zomer weer veel Dabarteams zijn gevormd. Op het moment van schrijven ligt het aantal aanmeldingen rond de 200. 'We zien dat de combinatie van landelijke inzet door de IZB en lokale inzet van Dabarcommissies om jongeren te werven vruchten afwerpt.' Dit jaar wordt op 16 campings Dabar gedaan. Op camping Schippers in Nieuwvliet-Bad (Zeeuws-Vlaanderen) zal dit voor het eerst zo zijn. Drie campings zijn zogeheten pop-upcampings, die een gratis verblijf aanbieden voor gezinnen die door geldgebrek de afgelopen drie jaar niet op vakantie konden. Mogelijk komt daar een vierde pop-upcamping bij, als de vergunningen daarvoor rond komen.

Meedoen met Dabar deze zomer? Er is zeker nog ruimte om je aan te sluiten. Kijk op: www.izb.nl/dabar

‘Missionair werk is een kwestie van de lange adem’

Bas van der Graaf is onlangs gestart als hoofd IZB-Toerusting. Het christelijk geloof is een bron van rijkdom, benadrukt hij. Tegelijkertijd vraagt het moed om een buurman of vriend mee te nemen naar een maaltijd in de kerk. ‘Het kan voelen alsof je jezelf op het spel zet.’

‘Als kind heb ik in de Nieuwe Kerk hier in Huizen, waar ik nu predikant ben, in de banken gezeten’, vertelt ds. Bas van der Graaf in zijn spreekkamer op de eerste verdieping van zijn woning in het voormalige Gooise vissersdorp. Op tafel een Bijbel, aan de wand een filmposter die hij in Amsterdam op straat gevonden heeft en die de ‘Boulevard of broken dreams’ voorstelt. Deze plek ademt creativiteit en rust, twee polen waartussen Van der Graaf pendelt in zijn werk als predikant, coach en, tot vier jaar geleden, begeleider van pioniersplekken.

Zijn nieuwe baan als hoofd IZB-Toerusting past hem als een handschoen. In die rol zal hij mede vormgeven aan de gemeentebrede missionaire trajecten van de IZB. Van der Graaf heeft als begeleider in zijn Amsterdamse tijd missionaire initiatieven zien ontstaan en soms ook weer zien eindigen. ‘Amsterdam is een individualistische stad’, zegt hij daarover. In zo’n cultuur is het moeilijk om gemeenschappen te vormen, al zijn er ook initiatieven tot bloei gekomen. Hoewel hij de verschillende kanten van het missionair werk kent, is zijn gepassioneerde voor Gods goede boodschap toegenomen, getuige het boek dat hij onlangs schreef: ‘Levenslessen van Jezus. Leren leven in Gods Koninkrijk’.

Verstaanbaar en relevant

De afgelopen jaren heeft hij in Huizen als gemeentepredikant in de Nieuwe Kerk gewerkt. ‘Huizen is een plek waar al heel lang IZB-werkers actief zijn. Daar is de missionaire wijkgemeente De Brug uit ontstaan, met zo’n honderd bezoekers per week. Het missionaire gedachtegoed van De Brug zie je nu ook terug in de gemeenten die met die plek verbonden zijn. Je leest aan die geschiedenis af dat missionair werk een kwestie van lange adem is. Er was hier al vroeg een visie, er is geïnvesteerd en je plukt soms later pas de vruchten van wat voorgangers gezaaid hebben.’

Het missionaire vuur kreeg bij hem een flinke impuls bij een bezoek aan New York in 2003, waar hij kennismaakte met het denken van Tim Keller. ‘Keller probeerde zoekers en eigen gemeenteleden tegelijkertijd te bedienen. Dat betekent voor mij dat ik altijd probeer om verstaanbaar en relevant te preken, ervan uitgaande dat er ook mensen in de kerk zitten die niks weten van het christelijk geloof. Wat voor voorbeelden haal je dan aan? En wat veronderstel je als bekend?’

Soulfood Dinner

In Huizen heeft hij de afgelopen jaren veel energie gestoken in de toegankelijkheid van kerkdiensten, vertelt hij. ‘Het gaat erom dat een buurman of vriend het gevoel heeft: hier is op mij gerekend. Verder zijn we de afgelopen tijd bezig geweest met de betekenis van ons kerkgebouw. Het is het meest concrete beeld

“

Ik heb mijn gemeente uitgenodigd om psalm 23 uit het hoofd te leren.”

“

We vragen twaalf mensen uit de kerk om iemand uit te nodigen voor een diner.”

van de kerk en het is een heilige ruimte. Veel mensen hebben geen idee of je er gratis in mag, bijvoorbeeld. Zijn er ook activiteiten waar iedereen bij mag zijn? We organiseren van tijd tot tijd een Soulfood Dinner. Daarvoor dekken we voorin de kerk vier tafels. We vragen twaalf mensen uit de kerk om iemand van buiten hun kerkelijke kring mee te nemen en voor diegene te betalen.’

Bij elke gang komt een onderwerp aan de orde dat raakt aan geloofsthema's. 'Rond Pasen hadden we bijvoorbeeld een open gesprek over de betekenis van de woorden 'sterven, begraven en opstaan'. Zijn er dingen in je leven die aan het sterven zijn? Kun je ook weer opstaan in een nieuwe realiteit? Ik vertel daarbij iets over het Paasevangelie en ik maak dit zo universeel mogelijk. Mensen vinden het vaak bijzonder om in een kerkgebouw van een eeuw oud te dineren.'

Ook hierbij benadrukt hij dat missie een kwestie van lange adem is. 'Er is nooit een doop uit voortgekomen, voor zover ik weet. We waren soms vooral veel aan het puinruimen. Er kwam oud zeer naar boven, soms waren mensen verrast: dit gaat wel ergens over. Een gemeentelid had een collega meegenomen van wie hij wist dat die sceptisch stond tegenover het geloof. Hij

had het gevoel dat hij zichzelf op het spel zette. Dat was spannend, maar het werd een mooi gesprek. Zulke diners zijn een oefening voor iedereen.'

Bergrede

De laatste tijd zijn er berichten dat de belangstelling voor het christelijk geloof en de kerk onder tieners en twintigers groeit. Die interesse ziet Van der Graaf ook om zich heen. 'Er zijn vier grote filosofische vragen. Wat is geluk? Wat is echt? Wat is een goed mens? Hoe word ik een goed mens? Alle religies hebben zich daarmee beziggehouden. Bijzonder is dat deze vragen allemaal in de Bergrede aan de orde komen.

Jezus begint opmerkelijk genoeg met het geluk. Armen, treurenden, vredestiters: dat zijn kwalificaties die geen reden zijn om gelukkig te zijn. Hij prijst hen gelukkig en zegt: voor jullie is het Koninkrijk. En dat Koninkrijk is de diepste realiteit in deze wereld.'

De Bergrede ging voor hem leven door het lezen van het oeuvre van de Amerikaanse filosoof Dallas Willard. 'Ik ben heel lang voorzichtig geweest om te stellen dat de woorden van Jezus in de Bergrede een werkelijkheid vertegenwoordigen waar je je huis op kunt bouwen. Ik dacht: dit is domineesretoriek. Maar ik ben steeds meer gaan geloven dat het wel degelijk een getuigenis over de waarheid is en dat het evangelie de wereld wil veranderen in een veilige plek. Jezus' boodschap roept op tot verandering, *metanoia*. We zien nu beweging onder twintigers die zeggen: wij missen houvast, er vallen veel zekerheden weg. Zij voelen dat de gangbare beloften van geluk en voorspoed weleens tekort zouden kunnen schieten. Ze zoeken naar iets wat substantiëler is.'

Oefenen

'Levenslessen van Jezus' bevat onder meer een aantal geestelijke oefeningen. Dat klinkt heel

klassiek. Waarom is het juist in deze tijd belangrijk om je te oefenen in het geloof? Wat is zijn eigen ervaring daarmee? 'Ik heb zelf een slecht geheugen, ik kan moeilijk feiten onthouden. Ik ben daarom weer heel intensief in de Bijbel aan het lezen. Studeren op de Bijbel is een van de geestelijke disciplines die ik uitwerk in het boek. Ik leer nu ook weer meer Bijbelteksten uit mijn hoofd. Willard benadert dat heel praktisch: anders gaan leven betekent dat je verkeerde ideeën vervangt door goede gedachten. Sla dus Bijbelteksten op in je hoofd, zodat je eruit kunt putten.' Hij is even stil. 'Ik heb mijn gemeente uitgenodigd om psalm 23 uit het hoofd te leren. Van veel gemeenteleden heb ik gehoord dat dit in de periode daarna een rol ging spelen in hun dagelijkse leven. De kloostergetijden zijn onder meer gebaseerd op psalm 119, waar staat 'Ik zing u dagelijks zevenmaal lof'. In navolging daarvan probeer ik elke drie uur zeven minuten in deze kamer te zijn, stil te zijn en met een psalm te bidden. Ik hoop dat ik daar ook op kantoor een vorm voor vind. Zulke geestelijke oefeningen helpen mij om als het ware in te pluggen in de werkelijkheid van God. Stilte is niet je hoofd leegmaken, het is de Vader, de Zoon en de Geest ontmoeten. Daarin vind ik een grote rijkdom.'

Soms is het fijn om gewoon wat tips te krijgen. Om zelf, in het klein, mee aan de slag te gaan!

Een idee laten groeien

Wie zich terugtrekt in de stilte, voelt soms zomaar een goed idee opborrelen. Heb je een missionair idee waar je enthousiast over bent? Praat erover met anderen. Neem rust en tijd om informatie in te winnen en te bidden. Zijn er meer mensen enthousiast, en laat het verlangen je niet los? Misschien is dan de nieuwe training 'Van missionair

denken naar doen' iets voor jullie. Informeer ernaar via: impact@izb.nl.

Laat je alvast eens inspireren door deze opsomming van bestaande initiatieven uit onze pioniersplekken.

EEN KLEIN BEGIN

Nodig vaker mensen uit voor een kerkdienst.

Meld je aan bij een app als Nextdoor en kijk eens wat er gebeurt in jouw wijk of dorp. Waar word je enthousiast van? Hoe zou je mee kunnen doen?

Ga er meer van uit dat er mensen zijn met belangstelling voor kerk en geloof.

Neem je voor om tijdens het luisteren naar een preek één of twee gedachten uit de preek mee te nemen en te accentueren in het nagesprek (thuis of in de kerk). Gewoon, elke preek je voornemen aandachtig te luisteren naar datgene wat je echt mooi vindt, of juist ontregelend - maar goed.

Pak eens in je eentje een terrasje waarbij je vraagt aan God of Hij iemand op je pad wil brengen die een luisterend oor nodig heeft.

Kijk in de kerk eens goed naar de mensen om je heen, en probeer te beseffen wat er voor mogelijke nood of verlangen in hen zit. Het missionaire begint vaak met kleine momenten waarop de focus op jezelf opgebroken wordt met aandacht voor een ander.

Het is zoals Bonhoeffer ooit zei: 'Wat ons te doen staat is: bidden, het goede doen en wachten op God.'

Maak vandaag (of morgen) 15 minuten tijd vrij. Neem 5 minuten om stil te worden, te bidden en te luisteren. Ga daarna in de overige 10 minuten aan de slag met wat dat jou brengt (een wandeling maken, een appje sturen, iemand bellen, et cetera ...).

Bid tot God om de doorwerking van de woorden die worden gesproken in de kerk.

Regel een startbudget in jouw kerk voor kleine, goede ideeën. Wat zou je bijvoorbeeld kunnen doen met € 25?

DIRECTIESECRETARESSE GERDA VAN DE BEEK
OVER DE IZB ALS FAMILIE

‘Ook een kleine
gemeente is
Gods gemeente’

Drie keer per week fietst ze van Nijkerkerveen naar Amersfoort en terug, weer of geen weer. Ze zal zichzelf misschien niet als een spin in het web durven omschrijven maar ze is het wel degelijk: Gerda van de Beek, directie-secretaresse bij de IZB. ‘Je wordt hier een soort van opgevoed.’

Horeca genoeg in het centrum van Amersfoort, en de zon laat zich vandaag niet onbetuigd. Alle reden voor een klein uitstapje om, op een steenworp afstand van het kantoor, Gerda (54) op een terrasje te vragen naar haar relatie met de IZB. Je kunt rustig stellen dat ze vergroeid is met deze organisatie sinds ze aantrad als 16-jarige. ‘Ik had de mavo gedaan, en eigenlijk was het de bedoeling dat ik nog verder zou leren, maar ik wilde gewoon werken. Ik ben nog even tandartsassistente in opleiding geweest, maar dat paste niet bij mij. Toen viel mijn oog op een advertentie van de IZB, ze zochten een administratief medewerker. Dat leek me wel wat. Na het sollicitatiegesprek belde de toenmalige directeur naar mijn moeder met de mededeling: “We vinden haar wel een beetje jong maar we durven het aan.” Mijn moeder was apetrots.’

Gerda's wiegje stond in Ederveen, waar haar moeder vandaan kwam. Vaders roots lagen in Hoogland. Al vroeg verhuisde het gezin naar Nijkerkerveen (of preciezer: Holkerveen, een kleine buurtschap met ruim 300 inwoners). ‘Mijn vader was twintig jaar ouder dan mijn moeder. Qua kerkelijke achtergrond en traditie verschilden ze ook, en dat maakte dat niet alles als vanzelfsprekend gold. Er werd op een goede manier overlegd, daar denk ik dankbaar aan terug.’

Haar natuurlijke habitat was een boerderij, waar ze opgroeide met een halfzus en een jongere broer. Beide ouders overleden geruime tijd geleden. Gerda was dus op vrij jonge leeftijd wees, ‘ik denk wel dat je daar eerder zelfstandig door wordt’. Vlakbij de ouderlijke boerderij werden twee huizen gebouwd. In het ene woont Gerda met haar 17-jarige dochter Anna; zus Bep (ook een begrip in IZB-kring, ze is een van de schoonmaaksters van het pand) heeft op hetzelfde erf haar eigen woning. Ze genieten

van elkaars gezelschap, eten vaak samen, maar respecteren ook ieders privacy.

Stofjas

Even terug in de tijd, 1987. Gerda kan zich haar eerste werkdag nog haarscherp voor de geest halen. ‘Er zat een oudere man die verhalen uit een ver verleden kon opdissen en een secretaresse met grote oorbellen.’ Ze was onder meer belast met de offset druk van folders. ‘Ik ging dan een hok in, moest een blauwe stofjas aantrekken want er kwamen anders inktvlekken op m’n kleren door dat mengsel van water en inkt.’

Ook de keuken was Gerda's terrein. Verder deed ze alle voorkomende administratieve werkzaamheden zoals de telefoon, typewerk en het bijhouden van de mail. ‘Die kwamen binnen op één centraal adres, vervolgens stuurde ik ze dan door naar de desbetreffende collega.’

Inmiddels is ze directiesecretaresse. Een organisatie waar je zo lang werkt, gaat in je DNA zitten. ‘Je wordt ook een soort van opgevoed door de IZB’, zegt ze nadenkend. ‘Je krijgt heel veel mee over de praktijk van het missionaire werk doordat je met veel mensen te maken hebt.’ De jaarlijkse Tweedaagse van IZB-Impact

“
Ik ben vooral
heel dankbaar.”

vindt ze altijd weer een hoogtepunt. Dat is een conferentie waar missionair werkers worden toegerust, waar ervaringen worden uitgewisseld. ‘Daar leer je mensen uit het land beter kennen, en hoor je hun verhalen. Wat een kleurenpalet! Dan weet je weer waar je dit werk voor doet. Maar ook van het MM kan ik genieten.’ Die afkorting staat voor meditatief moment, de wekelijkse overdenking op kantoor waarbij ook personele dingen worden gedeeld.

‘Het leukste van mijn werk? De variatie. Je wordt bij verschillende processen betrokken en hoort veel over het werken in Gods Koninkrijk. De zoektocht hoe we als IZB gemeenten het beste kunnen ondersteunen in het missionaire werk blijft boeiend.’

Tot Gerda’s takenpakket hoort de communicatie rondom het afhandelen van nalatenschappen. ‘Als je dan bericht krijgt van de notaris, besef je hoe bijzonder dit werk is. Dat mensen, als ze stilstaan bij het sterven, ook aan de IZB denken! Gods plan gaat door.’

‘Als familie’

Wie Gerda een beetje kent zal haar omschrijven als professioneel, goedlachs, een baken van stabiliteit en gelijkmatigheid. Over zichzelf zegt ze: ‘Ik ben vooral heel dankbaar.’ Bij dat ‘gelijkmatig’ wil ze een kleine nuance aanbrengen. ‘Inwendig kan ik heus wel eens sarcastisch zijn hoor, maar dat zal ik dan niet zo uiten.’ Ze herhaalt: ‘Ik ben

gewoon dankbaar. Ondanks alle gebrokenheid en kwetsbaarheid.’

Met dat laatste werd ze in de zomer van 2023 geconfronteerd. Anna kreeg toen een ernstig ongeluk, waarna ze een deel van haar hand moest missen. Een lang traject volgde van hersteloperaties en revalidatie. Gerda is toen een tijdje uit de running geweest. ‘Het is gewoon een stukje rouw waar je doorheen gaat, daar komt het in elk geval dicht bij in de buurt. Dat zeggen psychologen en andere deskundigen ook. Je merkt in zo’n situatie Gods trouw en nabijheid. En je ervaart ook dat de IZB als familie fungeert.’ De manier waarop Anna er zelf in staat, helpt enorm bij het verwerken. ‘Ze doet een opleiding, haalde haar rijbewijs, heeft een vriendje. Ja, ze heeft echt haar weg gevonden.’

Sinds het ongeluk moet Gerda wel andere prioriteiten stellen. ‘Ik doe nu bijvoorbeeld minder kerkenwerk.’ Ze was op dat gebied altijd actief. ‘Ik ben betrokken geweest bij Rock Solid (kerkelijk jongerenwerk, gericht op tieners), VakantieBijbelClub, en ik heb de diaconie geholpen.’ Ze lacht: ‘In onze gemeente hebben we geen vrouwelijke ambtsdragers; dan was dit een mooie tussenoplossing.’

Ze is lid van de plaatselijke hervormde kerk, die ze graag trouw wil blijven. Gerda is geen kerkshopper. ‘Ik heb de gemeente lief. Van

Sjaak van den Berg (de vorige IZB-directeur) leerde ik: “Ook een kleine plaatselijke gemeente is Gods gemeente, onderdeel van Gods plan.” Er zijn nog twee kleine kerkgemeenschappen in het dorp waar we mee samenwerken. Mijn droom is dat we ooit samengaan. Gelukkig zijn er dus al gezamenlijke activiteiten, zoals maaltijden, jeugdwerk en een aantal gezamenlijke diensten.’ Bij de introductie van de Alpha-cursus in Nederland was Gerda secretaresse. ‘Daar zag ik zoveel verschillende kerkgenootschappen die samenwerkten, dat was bemoedigend.’ Via haar werk heeft ze trouwens ook weleens over de landsgrenzen kunnen kijken: ‘Ik kon een keer mee naar het Verenigd Koninkrijk, naar de bakermat van Alpha. Zo vernieuwend! Ik heb er veel geleerd, bijvoorbeeld dat de heilige Geest juist werkt in mensen die de Here God nog maar net hebben leren kennen.’ In 2024 is ze in het kader van de campagne ‘Uw Koninkrijk kome’ naar Londen geweest. ‘Heel verrijkend!’

Hoe geeft ze zelf vorm aan haar missionaire opdracht? ‘Het lijkt misschien iets kleins maar ik stuur veel kaarten, en zet daar meestal iets op in de trant van ‘we bidden voor je’. Je hoort dat dat wordt gewaardeerd.’ Als het ter sprake komt, praat ze vrijmoedig over haar werk en over God. ‘Afgelopen seizoen volgde ik een

cursus Engels aan de Volksuniversiteit in Nijkerk. Daar had ik een leuk contact met een Marokkaanse man. Het was net na de ramadan, we hadden het erover hoe hij dat beleefde en wat het geloof voor mij betekent. Dat het geloof belangrijk is, benoemde ik ook na Anna’s ongeluk, in het ziekenhuis en bij de psycholoog. “We horen dat vaker, wat is dat mooi”, was hun reactie.’

Wilde dingen

Gerda mag dan nooit een toekomst als boerin hebben geambieerd, ze is wel een natuurmens. Ze houdt van dieren – al blijft de veestapel tot bescheiden proporties beperkt: een kat en een paar kippen – en van de tuin. ‘Dat is echt een uitlaatklep. Zwarte vingers, heerlijk! Ooit was ik behoorlijk perfectionistisch, iemand vroeg een keer of ik de tuin gestofzuigd had. Maar nu durf ik het blad lekker te laten liggen.’

Ze vindt het leuk verschillende dingen te doen. ‘Ik was pas een avond in het Concertgebouw en kort daarna hielp ik bij de TrekkerTrek in het dorp.’ Heeft Gerda nog een onbekende kant van zichzelf te onthullen? ‘Ik hou eigenlijk best van wilde dingen’, bekent ze. ‘Achtbanen – dat zou ik best eens vaker willen doen. Misschien zou ik het zelf niet per se opzoeken, maar ik ga het ook zeker niet omzeilen...’

Missionaire jaarthemata's

Aan het oriënteren op een jaarthema voor het nieuwe kerkelijk seizoen?
De jaarthema's van de IZB helpen gemeenteleden om in hun dagelijks
leven het evangelie te delen.

Scan de QR-code of ga naar
izb.nl/toerusting voor meer informatie.

Jouw mening is belangrijk

Graag horen we wat jij van ons
magazine Tijding vindt!
Laat het ons weten door 6 korte
vragen te beantwoorden.

Ga naar **izb.nl/feedback-tijding** of
scan de QR-code om mee te doen.
Alvast vriendelijk bedankt.

Colofon

Tijding is een gratis uitgave van de IZB,
vereniging voor zending in Nederland.
De IZB is actief binnen de Protestantse Kerk
in Nederland en stimuleert, adviseert en
ondersteunt gemeenten en gemeenteleden
bij missionair werk. Meer info: www.izb.nl
Overname van artikelen is toegestaan met
bronvermelding.

Adres

Breestraat 59-61, 3811 BH Amersfoort
Tel. (033) 461 19 49, e-mail: info@izb.nl

Redactie

Afdeling Communicatie IZB:
Michaël Boon, Anneke Verhoeven, Nels Fahner
en Marieke Verkaik (secretariaat)

Opmaak

Ivar van Loen, www.ivarontwerpt.nl

Coverfoto

Wouter Muskee

Bankgegevens

IBAN: NL 26 RABO 0302 2061 91
BIC: RABONL2U

Steun zending in Nederland

De IZB is voor een groot deel afhankelijk van
giften. Jouw steun is daarom hard nodig!
Regel je gift gemakkelijk via www.izb.nl of
bel naar (033) 461 19 49.

